Petra Kollros

Érzelmek koreográfiája

Donaufest. Az újvidéki *Médeia-körök* a Roxyban

Ógörög tragédia, melyet a szerbiai Újvidéki Színház mutat be egy román rendező irányításával. Ilyenkor a német nézőközönség körében felmerül az aggodalmas kérdés: vajon ebben a rendezésben megoldják-e a nyelv problémáját, hogy legalább a legfontosabbat megértsük? A társulat donaufesti vendégjátékán nem csekély meglepetésre, gyorsan kiderült: a *Médeia-körök*ben jóformán nincs is nyelv – tehát gond sincs vele.

Tompa Gábor, az 1957-ben született rendező Euripidész Kr. e. 431-ben alkotott tragédiáját teljesen annak érzelmi tartalmára sűrítette (és redukálta). Az egész csapat az egyórás előadás alatt végig kint van a játéktérben, és egy keskeny pályán mozog koncentrikus körökben a középen levő, feketébe öltözött tragika (Búza Tímea) körül. Kronosznak, az idő nőben megtestesült istenének (Ferenc Ágota) kommandójára, akit Tompa kezdetben narrátorként, majd a drámai cselekmény – mondhatni – végrehajtójaként vet be. Ami a Médeiánál valójában nem stimmel, mivel a figurák nem engedelmeskednek valamilyen tragikus predesztinációnak (mint például az Oidipuszban), hanem végül is egyéni elhatározásuk szerint cselekednek.

Médeia királylányt eltaszítja magától Iaszón, a férje, akiért elárulta a saját családját: saját és a két gyermeke biztonságának kedvéért el akarja venni Korinthosz királyának a lányát, amiért Médeia borzalmas bosszút áll, megöli a gyermekeket. Néhány mondat a történet bevezetőjeként – és kezdődik a legkisebb részletekig stilizált játék. Használnak még néhány ógörög kifejezést, s ami ezenkívül a szereplők ajkáról fakad, azok az antik dráma kétségbeesés-, borzadály- és meglepetéssikolyai: eii, oii, moii, meii, fiioo.

Az idegen és megdöbbentő hatású hangok, gesztusok és mozdulatok pontosan kimért koreográfiája ez, amely a zenével, a groteszkül öltözött „kórus" csapatmozgásával és a tökéletesen alkalmazott színházi effektusokkal együtt csak arra való, hogy kifejezze az alapvető érzelmeket: a fájdalmat, a félelmet, a féltékenységet, a szenvedélyt a hangzás és intenzitás minden változatában. A dráma szellemi tartalma odakint marad. De mindegy. A *Médeia-körök* mindenesetre szokatlan színházi élmény volt.

Az Újvidéki Színház Médeiája érthető szavak nélkül is. A sikolyok és mozdulatok tökéletes koreográfiája ez, amely mély benyomást tesz az emberre.

PÁLICS Márta fordítása